

DOLENJSKI GOZDAR

glasilo delavcev
gozdnega gospodarstva
novo mesto

LETNIK XXII.

NOVO MESTO, DECEMBER 1985

ŠTEVILKA 10

Vsem sodelavcem želimo srečno 1986!

Obnova starih sestojev jelke in bukve v Rogu

Obnova Roga je že ves povojni čas ena najbolj perečih nalog, s katero se ukvarjajo gozdarji v tem predelu Dolenjske. Nepravilno prebiralno gospodarjenje je v večjih predelih Roške planote privledlo sestoje v nekatere prestarele oblike, posebno v predelih, kjer je bila zanemarjena skrb za neprestano pomlajevanje sestojev.

Da so o intenzivnejši obnovi Roga razmišljali že v preteklosti, dokazuje članek inženirja Slobodana Rajiča v Gozdarskem vestniku iz leta 1954 »Prispevek k vprašanju pomlajevanja jelke na Kočevskem Rogu«. Tu avtor ugotavlja, da je najbolj oteženo pomlajevanje jelovo-bukovega gozda prav v sestojih z velikim deležem prestarega drevja. V tem obdobju je bila za področje Roga značilna zelo neenakomerna odprtost. Tako so bili številni predeli ob cestah prekomerno izkoriščeni, v odročnejših predelih pa so zaradi nedostopnosti izvajali samo sanitarne sečnje, kar je povzročalo staranje sestojev in upadanje prirastkov. To je bilo še posebej značilno v šestdesetih letih, ko razmeroma nizki etati gozdarjev niso »silili« v odročnejše predele.

Tipičen primer takega stanja je bila enota Poljane, katere večji del

leži v osrčju »novomeškega« Roga. Pretežno jo porašča mešan gozd jelke in bukve z dokaj bogato posamično primesjo javorja, bresta, jesena in lipe. Po vsej enoti najdemo še danes manjše površine s prestarimi sestoji ali pa s porušeni oblikami prebiralnih gozdov. Ker so ureditveni načrti v preteklosti obravnavali sestoje v Rogu izključno kot prebiralne, je

težko ugotoviti starostno strukturo ali pa razmerje razvojnih faz, ki bi kazale, kakšen delež površin so takrat pomlajevali. Gotovo pa so bili številni sestoji prestari. To kažejo podatki zadnjih dveh načrtov, iz katerih je razvidno, da razvojne faze mlajših drogovnjakov skoraj da ni. Trditev potrjuje tudi visoka lesna zaloga (leta 72 400/ha). Tedanji nizek etat (6

m³/ha) je pretil, da se bodo sestoji še postarali, izredno dobra struktura sečenj pa je gozdove slabšala.

Prelomnica v gospodarjenju z gozdovi te enote gotovo pomeni ureditveni načrt enote za desetletje 1973—82. V njem je kot najvažnejši cilj postavljena pospešena obnova gozdov in temu primerno je postavljen tudi etat, ki je predstavljal kar 114% izračunanega prirastka. To obdobje je sovpadlo tudi z začetki gojitvenega načrtovanja, ki je bilo pomembno za uspešno obnavljanje sesto-

(Nadaljevanje na 98. strani)

Obžrto lubje v letvenjaku plemenitih listavcev v odd. 60. (Foto: P. Dular)

jev. To obdobje pa je tudi čas, ko se je v Rogu nekajkrat dvignil stalež jelenjadi, ki je začela rušiti prizadevno zastavljene načrte gozdarjev.

Prvi večji posegi za pomladitev so bili izvedeni v pobočju Roga nad Starošolsko cesto (odd. 53, 57, 60, 61) ter v okolici Jurčjeve ceste (odd. 66, 67). To je bilo področje okoli 200 ha prestarelih sestojev. Po večkratnih obiskih strokovnih komisij se je tedanji revirni vodja Miklič odločil za presvetlitve na večjih površinah (tudi večje od 5 ha). Za opazovanje pomlajevanja brez vpliva divjadi je bilo postavljenih več ograj, največja v odd. 67, ki meri 8 ha. Od takrat je preteklo 10 — 12 let in danes že lahko ocenjujemo posledice takratnih posegov.

Po oceni je uspešno pomlajenih 2/3 pripravljenih površin. Pomladitev je najbolj uspela v manjših ograjah. V največjo ograjo (odd. 67) pa je večkrat vdrla divjad ter napravila občutno škodo. Najpogostejša sta bila jelen in srna, po sledovih pa so bili ugotovljeni tudi obiski medveda. V manjših ograjah gošče že prehajajo v letve njake (predvsem plemeniti listavci), medtem ko v večjih prevladuje mladje do 1 m visoko.

Na neograjenih površinah (skupaj okoli 50 ha) prevladuje bukovo mladje, pod njim pa se je v zadnjih treh letih pojavila vitalna jelka. Ta se je sicer pomlajevala že v prvih letih po pripravi sestojev, vendar je bila 100-odstotno uničena. Po krajšem obdobju manjših škod (leta 1980, 81, 82) pa so se v letu 1983 spet pojavile močne poškodbe, in sicer na bukovem mladju. V nekaterih predelih (odd. 53 a) je bilo, npr. leta 1984, poškodovanih nad 70% osebkov. Tak obseg poškodb zelo podaljšuje čas, ki je potreben da mladje uide »gobcu«. Gotovo pa je tudi, da se bodo takšne poškodbe kasneje odražale na kakovosti odraslih sestojev.

Posebno vprašanje predstavlja javor, ki je pri vzniku najmočnejše zastopan, a kasneje skoraj popolnoma izgine. Varen ni niti potem, ko vršički uidejo dosegu jelena, ker divjad nato nadaljuje z obžiranjem in lupljenjem debel.

Znano je dejstvo, da je obnova sestojev razmeroma hitra in enostavna v sestojih z visokim deležem bukve. V področju Roga pa je cela vrsta sestojev s prevladujočo jelko, kjer bukve sploh ni ali pa je le posamično prisotna. Dodatno težavo povzroča vse hitrejša umiranje jelke, kar je vrsto sestojev močno presvetlilo. Na tako presvetljenih površinah se jelka in javor sicer pomlajata, vendar se ob stalnem uničevanju mladja, ki ga povzroča jelen, veliko teh površin prej ali slej izredno močno zapleveli s kaduljo, konjsko grivo

Uspešno pomlajeno pobočje Roga nad Starošolsko cesto. (Foto: P. Dular)

in praprotni. Take površine je izredno težko naravno pomladiti in prisiljeni smo posluževati se umetne obnove, ki zaskrbnjuje naraščajočo prav v zadnjih letih. Drevesna vrsta, ki jo pogozdujemo, je skoraj izključno smreka, ker nobena druga vnešena vrsta (javor, jesen, macesen, duglazija itd.) ne uide gobcu divjadi. Posebno v letih 1975, 76, 77 so bili nekateri nasadi popolnoma uničeni, danes pa na številnih nasadih ne gre brez drage zaščite vršičkov s premazi (Kunč, Kalič, Rog itd.).

Pri takšnem stanju se sprašujemo, kako naprej. Gotovo je, da je s pospešeno obnovo starih sestojev treba nadaljevati. Obnova na velikih površinah je sicer uspela, vendar je znano, da prav gozdovi jelke in bukve v Rogu ne dovoljujejo velikopovršinskih posegov. Ograje so se izkazale za premalo učinkovite. Vanje prej ali slej vdre divjad. Razen tega je način obnove z ograjami predrag in

nenaraven. Izhod je samo eden: držati stalež divjadi v naravnih mejah, ki ne ogrožajo količinskega in vrednostnega priraščanja gozdov. Tu pa se gozdarji počutimo nemočne, ker so številni razgovori z lovci na območju in na republiški ravni obrodili razmeroma skromne sadove. Najbrž bi se nad takimi razmerami morali zamisliti tudi pridelovalci lesa, ki so prav v zadnjem obdobju sovlagali znatna sredstva v obnovo in nego gozdov.

Novi ureditveni načrt enote Poljane (1983—92) ima obnovo starih sestojev še vedno za prvenstveni cilj, obenem pa postavlja velike zahteve na področju nege mladih sestojev. Podobno so usmerjeni tudi načrti drugih enot na območju Roga. Jasno je, da je treba prestare sestoje za vsako ceno obnoviti. Bojim se pa, da bo ta cena le previsoka, če bodo lovske koristi prevladale nad koristmi gozdarjev, lesarjev in širše družbe.

Peter Dular, dipl. inž.

Ob osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o varstvu pri delu

Republiški inšpektorat dela je že konec 1984. leta izdelal delovni osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o varstvu pri delu (Uradni list SRS št. 32/74 in 16/80). Že prve razprave o tem osnutku pa so pokazale, da gre za številne, tudi bistvene spremembe načel, na katerih temelji veljavni zakon o varstvu pri delu, ki ne ustrezajo potrebam pozitivnega razvoja varstva pri delu v razmerah vse obsežnejšega in hitrejšega tehnološkega razvoja v organizacijah združenega dela. Zato je

zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije v aprilu 1985 sicer sprejel predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o varstvu pri delu, predlagatelju pa obenem naložil, da pripravi tak osnutek zakona, ki bo upošteval mnenja, stališča in predloge delovnih teles zbora in Skupščine SR Slovenije ter razpravo na seji zbora.

Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije je odločil, da ni potrebno spreminjati načel, na katerih temelji veljavni zakon o

varstvu pri delu. Zakon naj se dopolni in spremeni tako, da bo še učinkoviteje podprl podružbljanje zagotavljanja varnih delovnih razmer in varnega delovnega okolja, skladno s tehnološkim razvojem v organizacijah združenega dela. Pri tem je zakon predlagatelju tudi naložil, naj upošteva zlasti naslednja stališča in usmeritve:

- pri spremembah in dopolnitvah zakona je treba izhajati iz analize izvajanja obstoječega zakona ter iz načela neposredne in odločujoče odgovornosti OZD za varstvo pri delu;

- jasneje in natančneje je treba opredeliti subjekte varstva pri delu kot tudi strokovnih služb, ki delujejo na tem področju;

- zaradi slabe kadrovske zasedbe inšpekcijskih služb v občinah naj se ponovno prouči predlagano širjenje pristojnosti občinskih inšpekcijskih služb za varstvo pri delu;

- pri določanju oblik organiziranosti izvajanja strokovnih nalog s področja varstva pri delu v OZD naj se ohranijo rešitve iz veljavnega zakona.

Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije je tudi menil, da je nujno treba k razpravi o osnutku zakona pritegniti čim širši krog delavcev v OZD, o njem pa morata razpravljati Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije in Gospodarska zbornica Slovenije.

Predlagatelj je proučil vsa mnenja, stališča in predloge ter jih v osnutku zakona upošteval, nakar je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije na seji dne 25. julija 1985 določil besedilo osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o varstvu pri delu, ki je od tedaj v razpravi.

Povzetek sprememb in dopolnitev veljavnega zakona o varstvu pri delu v osnutku zakona:

— Razširjen je krog oseb, ki so skladno z zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju zavarovane za invalidnost kot posledico poškodbe pri delu oziroma poklicne bolezni.

— Dosedanji 5. čl. zakona, ki je terjal od projektantskih in drugih organizacij, da že pri projektiranju, graditvi in konstrukciji objekta, pri projektiranju tehnološkega procesa itd., upoštevajo predpisane varstvene ukrepe in normative in o tem podajo pismeno izjavo, je zaradi jasnejše opredelitve razširjen in razčlenjen kar v sedmih novih členih.

— Zaradi poenotenja splošnih varstvenih ukrepov in normativov zakon predpisuje, da republiški upravni organ, pristojen za delo z izvršilnimi predpisi, določa pogoje, ki jih morajo izpolnjevati delovna sredstva oziroma kakšnim pogojem mora zadoščati delovno okolje.

— Z namenom, da bi pocenotili roke obdobjih pregledov in preiskav delovnih razmer in delovnega okolja, kjer je večja nevarnost poškodb in zdravstvenih okvar delavcev, osnutek zakona določa skrajne roke. Obenem pooblašča inšpektorja dela, da odredi drugačne postopke ali načine pregledov in preiskav, če ugotovi, da uporabljeni načini ne zagotavljajo pravih podatkov ali pa rezultati meritev niso zanesljivi.

— Določanje potrebnih zdravstvenih in psihofizičnih pogojev, ki jih mora izpolnjevati delavec pri delu, kjer so nevarnosti za

poškodbe in zdravstvene okvare večje, mora biti v skladu s strokovnimi mnenji in stališči medicine dela.

— Strokovne naloge službe za varstvo pri delu so v celoti prenešene iz posebnega izvršilnega predpisa v osnutek zakona, medtem ko bodo oblike opravljanja strokovnih nalog s področja varstva pri delu ter strokovna usposobljenost delavcev za opravljanje teh nalog določene z izvršilnim predpisom republiškega upravnega organa za delo. Pri tem je v osnutek zakona predvideno, da je treba upoštevati:

— težavnost in zahtevnost delovnih procesov,

— velikost OZD in število delavcev,

— krajevno porazdeljenost posameznih enot OZD,

— zahtevano strokovno usposobljenost delavcev za izvajanje nalog s področja varstva pri delu.

Dosedanje določilo, da republiški upravni organ, pristojen za delo, lahko pooblasti OZD, ki ima za svoj predmet poslovanje raziskovanje, izvajanje in pospeševanje varstva pri delu (doslej sta v Sloveniji dve taki organizaciji, in sicer Zavod za varstvo pri delu Ljubljana in Inštitut za varstvo pri delu Maribor), da izdajajo strokovne ocene po zahtevah predpisov s področja varstva pri delu, če so za se lahko po novem zakonu razširi na vse OZD, ki izpolnjujejo take pogoje in dobijo pooblastilo republiškega upravnega organa, pristojnega za delo. Pod

enakimi pogoji lahko OZD tudi sama zase opravlja take naloge (konkretno pri nas n. pr. obdobje preglede delovnih priprav in naprav na podlagi metodologij, ki jih je odobril republiški inšpektorat dela).

Skladno z obveznostjo, ki jo nalaga mednarodna konvencija št. 121, se med dela z večjo nevarnostjo za poškodbe in zdravstvene okvare uvrščajo tudi tista, kjer obstaja nevarnost poklicnih bolezni.

Prepoved kajenja

Predlagatelj je predvidel prepoved kajenja delavcem pri vsakem delu oziroma opravljanju del in nalog, na sestankih, zborovanjih in prireditvah v zaprtih prostorih ter v javnih prevoznih sredstvih.

Natančneje so razmejene pristojnosti posameznih organov inšpekcije dela in določa obveznost varovanja tajnosti po-

datkov, ki jih zve inšpektor za delo ali pooblaščenca OZD pri svojem delu.

Kazenske določbe so usklajene z novimi rešitvami v osnutku zakona, denarne kazni pa so valorizirane oziroma so določene nove višine, v skladu s tistimi, ki jih vsebuje predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o prekrških.

S tem so v grobih obrisih nakazane predvidene spremembe in dopolnitve zakona o varstvu pri delu. Seveda pa bodo v javnih razpravah, ki že vse leto potekajo na republiški in regijski ravni, v okviru strokovnih združenj, sindikata ipd., prav gotovo oblikovana še nova stališča oz. predlogi, ki bodo vsaj deloma upoštevani pri sestavi predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o varstvu pri delu.

Bogo Špiletič, varn. inž.

PROIZVODNJA IN ODKUP DO KONCA NOVEMBRA 1985

			GLAVCI	TEHNIKA	GOLI	PROSTOR.	SKUPAJ
				LISTAVCEV		LES	
TOZD NOVO MESTO	Načrtov.	m3	3.720	7.023	5.759	4.311	20.413
	Doseženo	m3	3.672	4.998	5.386	4.844	19.310
	%		99	70	110	112	95
TOZD STRAŽA	Načrtov.	m3	9.403	9.236	4.038	4.284	26.961
	Doseženo	m3	10.041	7.756	4.050	4.039	25.886
	%		107	84	100	94	96
TOZD PODTURN	Načrtov.	m3	20.485	4.367	5.477	4.234	34.563
	Doseženo	m3	21.262	3.351	4.712	3.213	32.558
	%		104	77	86	76	94
TOZD ČRNOČNJIČE	Načrtov.	m3	9.622	9.812	4.628	2.868	26.930
	Doseženo	m3	9.251	7.238	5.944	3.593	26.626
	%		102	74	128	125	99
TOZD ČRNOČNJE	Načrtov.	m3	5.837	4.943	7.373	5.422	22.075
	Doseženo	m3	5.328	4.219	4.319	10.229	22.059
	%		92	85	58	189	100
TOK TREBNJE	Načrtov.	m3	321	425	812	599	2.157
	Doseženo	m3	490	146	1.577	223	2.436
	%		153	34	194	37	113
SKUPAJ DRUŽEN	Načrtov.	m3	47.788	35.205	28.189	21.718	133.099
	Doseženo	m3	48.664	27.618	26.488	20.141	122.911
	%		103	78	94	92	91
TOK NOVO MESTO	Načrtov.	m3	7.000	12.360	4.980	10.340	34.580
	Doseženo	m3	9.094	16.849	3.640	5.978	35.561
	%		130	136	73	58	103
TOK ČRNOČNJE	Načrtov.	m3	1.040	14.910	4.760	2.590	23.300
	Doseženo	m3	1.350	15.278	4.746	1.048	21.222
	%		130	102	87	40	94
TOK TREBNJE	Načrtov.	m3	1.950	3.850	1.500	3.100	10.400
	Doseženo	m3	1.473	3.328	811	1.539	7.151
	%		76	86	54	50	69
SKUPAJ ZASER.	Načrtov.	m3	9.990	31.120	11.140	16.030	68.280
	Doseženo	m3	11.917	35.455	8.997	8.565	64.934
	%		119	114	79	53	95
SKUPAJ GG	Načrtov.	m3	57.378	64.926	39.327	37.748	201.779
	Doseženo	m3	60.581	63.073	35.085	34.706	193.445
	%		106	94	89	92	95

GOZDNOGOJITVENA DELA OPRAVLJENA DO KONCA OKTOBRA 1985

TOZD, TOK	Plan.	Pogozdovanje	Nega	Redenje	SKUPAJ
Sif., Naziv	Real.	Os.p., Sp.NS	M, W, NS	I, II, poves.	
01 TOZD Novo mesto	Plan. 18.87	176.60	213.35	408.82	
	Real. 9.27	139.10	155.40	303.77	
	% 49.1	78.8	72.8	74.3	
02 TOZD Straža	Plan. 8.15	73.27	281.13	362.55	
	Real. 5.79	97.06	209.51	312.36	
	% 71.0	132.47	74.5	86.2	
03 TOZD Podturn	Plan. 30.10	101.20	102.20	233.50	
	Real. 19.55	102.50	73.20	195.25	
	% 64.9	101.3	71.6	83.6	
04 TOZD Črnočnjice	Plan. 13.40	63.50	100.00	176.90	
	Real. 6.30	72.56	91.70	170.56	
	% 47.0	114.3	91.7	96.4	
05 TOZD Črnomelj	Plan. 21.00	252.95	325.00	598.95	
	Real. 5.91	242.52	183.59	432.02	
	% 28.1	95.9	56.5	72.1	
13 TOK TREBNJE-SLP	Plan. 2.00	28.85	8.25	39.10	
	Real. 0.50	8.61	28.50	37.61	
	% 25.0	29.8	345.4	96.2	
= SLP	Plan. 93.52	696.37	1029.93	1819.82	
	Real. 47.32	662.35	741.90	1451.57	
	% 50.6	95.1	72.0	79.8	
11 TOK Novo mesto	Plan. 39.19	187.85	191.80	418.84	
	Real. 20.14	155.51	82.77	259.42	
	% 51.4	82.8	43.1	61.70	
12 TOK Črnomelj	Plan. 45.66	127.30	115.60	288.56	
	Real. 27.08	85.48	48.90	161.46	
	% 59.3	67.1	42.3	55.9	
13 TOK Trebnje-ZS	Plan. 10.20	80.10	78.30	168.60	
	Real. 0.90	64.45	62.12	127.47	
	% 8.8	80.5	79.3	75.6	
= ZS	Plan. 95.05	395.25	385.70	876.00	
	Real. 48.12	305.44	193.79	547.35	
	% 50.6	77.3	50.2	62.5	
= GG	Plan. 188.57	1091.62	1415.63	2695.82	
	Real. 95.44	967.79	935.69	1998.92	
	% 50.6	88.66	66.1	74.1	

A O P

Analiza predlaganih enotnih normativov za sečnjo in izdelavo iglavcev

1. Uvod

S panožnim sporazumom smo v gozdarstvu Slovenije sklenili, da bomo poenotili vse normative in jih v letu 1985 tudi sprejeli po delovnih organizacijah. Ko smo primerjali predlagane in naše veljavne, smo ugotovili, da je poenotenje možno povsod, razen v sečnji in izdelavi iglavcev, kjer so bile razlike med našimi veljavnimi in predlaganimi od 30 do 100%.

Da bi ugotovili vzroke teh razlik in istočasno dobili odgovor, ali so ti normativi sploh dosegljivi, smo v delovni organizaciji opravili kontrolno snemanje. Rezultati tega snemanja potrjujejo pravilnost enotnih normativov in našega vklapljanja gozdnih združb v normative nize.

Snemanja smo opravili v gozdnih združbah jelke in bukke, v katerih sekamo pretežni del iglavcev v območju. Snemali smo v naslednjih gozdnih združbah:

Abieti — Fagetum hacquetietosum,
Abieti — Fagetum typicum,
Abieti — Fagetum mercurialeto-
sum,
Abieti — Fagetum — nekvalitetni
zanemarjeni sestoji in nasadi —
do drogovnjakov.

2. Obdelava snemalnih podatkov

Po ničelni metodi smo snemali naslednje čase:

- priprava, podiranje, obdelava korenovca,
- kleščenje,
- krojenje,
- lupljenje (ki ga na teh delovišjih ni bilo),
- čas sečnje skupaj,
- gozdni red,
- sproščanje drevesa,
- prehodi,
- skupaj pomožni čas,
- skupaj produktivni čas.

Poleg teh časov smo snemali še neproduktivne čase, in sicer:

Neproduktivne čase zaradi delovnih sredstev:

- vzdrževanje motorke,
- popravilo motorke,
- vzdrževanje orodja,
- dolivanje goriva.

Neproduktivne čase zaradi delavca:

- odmor,
- osebne potrebe,
- ostali neproduktivni čas.

S snemanjem smo dobili strukturo delovnega časa, ki je v grobem sledeča:

Čas sečnje: 4543 min (49%)
Gozdni red: 1544 min (17%)
Sproščanje: 343 min (4%)
Prehodi: 323 min (3%)
Neproduktivni čas zaradi delovnih sredstev: 718 min (8%)
Neproduktivni čas zaradi delavca: 1800 min (19%)
Skupaj: 9276 min (100%)

Zaradi lažjega izračunavanja smo analitično izravnavali čas sečnje po posameznih gozdnih združbah in na ta izravnavni čas dodali čas za vzdrževanje orodja in minimalni gozdni red v odstotkih ter čas za sproščanje in prehode v konstantni količini glede na drevo. Skupaj smo dobljenemu času dodali čas za odmore, oddihe itd. v višini 25,54%. Tako dobljeni čas sečnje in izdelave na drevo v debelinski stopnji in gozdni združbi je primerljiv z enotnimi normativi.

Pri snemanju delovnega časa smo ugotovili tudi številne organizacijske pomanjkljivosti, zlasti zamude pri prihodih na delo ter predčasne odhode z dela. Tu smo namreč ugotovili, da so bili delavci na delovišču v povprečju le 6 h in 14 min. na dan, kar je občutno premalo za izvršitev delovnih obveznosti po ZZD in naših samoupravnih aktih.

Med samim potekom dela je tudi čas za malico običajno predolg, prav tako so predolgi tudi posamezni oddihi in odmori med delom, čeprav v skupni količini ne prekoračujejo dovoljenega časa

Pregled izračunanih normativov po gozd. združbah v min/drevo

db. st.	Gozdne združbe		
	A. F. ha	A. F. t	A.-F. najslabši sestoji
3	6,42	7,77	10,41
4	8,22	10,49	15,96
5	11,06	13,55	22,79
6	14,94	17,22	30,78
7	19,47	21,34	39,82
8	24,77	25,70	49,65
9	30,63	30,62	61,03
10	37,30	35,95	74,96
11	44,57	41,70	91,64
12	52,55	47,93	113,97
13	61,64	54,94	—
14	70,64	62,44	—
15	81,22	70,74	—

Rezultati snemanja v gozdnih združbah A-F mercurialeto-
sum so bili proti pričakovanju celo boljši kot pri A-F typicum. V dokončni obdelavi smo združili z A-F typicum.

Če primerjamo naše s snemanjem ugotovljene normative s predlaganimi republiškimi, ugotovimo, da so naši rezultati časovno povsod povprečno nižji, razen v 3. in 4. deb. stopnji. Razlike pri tem so najslabši sestoji, zlasti zaraščujoči in nasadi, kjer časi, dobljeni s snemanjem, ne odstopajo od predvidenega predlaganega niza (7) enotnih normativov.

4. Zaključek

S snemanjem dobljeni rezultati v sečnji in izdelavi iglavcev so povprečno boljši od predvidenih normativov po panožnem sporazumu. S tem so ovrženi naši pomisleki o višini predlaganih normativov, zato ne sme biti zadržkov za njihov sprejem in s tem uveljavitev panožnega sporazuma tudi v naši delovni organizaciji.

Tone Šepec, dipl. inženir

Šolarji in tečajniki v srebrniškem gozdu. (Foto: J. P.)

40 let

GOZDNO GOSPODARSTVO
NOVO MESTO

Poročilo SDK ob triletnem obdobju

Medletni obračuni so priložnost za ugotavljanje, kako se v gospodarstvu približujemo letnim načrtom in ciljem, postavljenim v resolucijah. Obračuni ob triletnem obdobju kažejo, da bo gospodarstvo vse naloge, ki si jih je zadalo, t. j. večja proizvodnja, več sredstev za reprodukcijo, več akumulacije, večji izvoz in povečanje lastnih trajnih obratnih sredstev, težko izpolnilo.

Letošnje gospodarske uspehe je z lanskimi zaradi obveznih sprememb v bilancah oteženo primerjati. Potrebno je bilo lanske obračune spremeniti po letošnjih predpisih, toda primerjava še vedno ni povsem zanesljiva. Preverjanje uspehov gospodarjenja je otežila tudi nejasnost v zvezi s krediti in obrestmi pri največjih dolžnikih pa tudi napake pri revalorizaciji v obračunih nekaterih organizacij združenega dela. Presoja gospodarskih uspehov otežajo tudi inflacija in pogoste spremembe gospodarskih razmer.

Kot znamenje izboljšanja lahko štejemo boljšo oskrbljenost, kar so povzročile proste cene. Ponudba in povpraševanje se usklajujeta bolj zaradi zmanjšanja povpraševanja kot zaradi večje proizvodnje. Nasprotno se je proizvodnja v regiji (ki jo obsega SDK podr. Novo mesto) zmanjšala za 3,1%. Žal krčenje povpraševanja še vedno ne zavira dovolj rast cen. Kar v 15 področjih dejavnosti od 22 je proizvodnja manjša kot lani.

Celotni prihodek se je povečal za 86,9%, prihodki od izvoza pa celo za 118%. Ker se je delež porabljenih sredstev povečal nekoliko manj od prihodka, lahko sklepamo o boljši gospodarnosti. Premalo pa se je povečala amortizacija (le za 63%), saj so se cene povečale za 75,8%, kar pomeni siromašenje osnovnih sredstev. Tudi akumulacija (+57%) ne sledi rasti celotnega prihodka in primerljivemu dohodku. Poslovna sredstva se niso povečala.

Ob zmanjšani proizvodnji so se zaloge povečale za 14%. Močno so se zmanjšale izgube, znašajo le 46% ugotovljenih lani ob istem času. Zanesljivejši bo vendar podatek ob koncu leta. V milijonih novih dinarjev znašajo izgube po občinah: Novo mesto — gospo-

Tretje četrtletje 85

Primerjava kazalcev gospodarjenja, gospodarstvo regije (SDK Novo mesto) in GG Novo mesto

	Dolenjska milij. din	rast 85:84 %	GG Novo mesto milij. din	rast 85:84 %	delež GG-ja %
Celotni prihodek	179797	187	2871	213	1.6
Materialni stroški	145917	198	1229	219	0.8
Amortizacija	6456	163	326	535	5.0
Čisti dohodek	23092	135	1020	218	4.4
Osební dohodek	17030	189	478	180	2.8
Akumulacija	5797	157	541	266	9.3
Poslovni sklad	12253	161	436	295	3.6
Čisti OD na delavca na mesec v din	40554	183	55707	182	

* Opomba: všteta je tudi biološka amortizacija

Osnutek družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1986—1990

K besedilu osnutka je priloženih 18 kart, na katerih so nazorno prikazani, izraba zemljišč (kmetijstvo, gozdarstvo), območja vodnih virov, območja pomembnejših rezerv rudnih in mineralnih surovin, krajinski, regijski in narodni parki, varstvena območja pomembnejših kulturnih spomenikov, območja sanacije naravnih virov (onesnaženost zraka, saniranje vodotokov), ceste, železniške proge, luke, hidro- in termoelektrarne, prenosno omrežje in magistralni plinovodi.

Karta številka 1 je območje gozdnih zemljišč.

Prikazane so osnovne družbenogospodarske kategorije gozdov: lesno proizvodni gozdovi, kjer ni

darstvo 1038, družbene dejavnosti 44; Trebnje — gozdarstvo 74, družbene dejavnosti 9; Črnomelj 33 in 5 ter Metlika 5 in 3 milijone dinarjev.

Povprečni mesečni osebni dohodki v regiji so bili 40.554.— din oz. za 83,5 večji kot lani (po občinah: Novo mesto 40.445. Trebnje 39.997, Črnomelj 4.1823, Metlika 39.278 din)

Tečaj za sekače in gojitelje

Sredi avgusta letos smo pričeli s tečajem za gozdne delavce sekače in gojitelje.

Te tečaje organiziramo že vrsto let. Na njih usposabljam delavce za dela in naloge sekača gojitelja. Tečaje izvajamo v izobraževalnem centru, terenska dela v temeljnih organizacijah gozdarstva in v lastni režiji, to je s svojimi strokovnimi kadri. Le predavatelj za prvo pomoč je zunanji sodelavec — zdravnik.

Temeljne organizacije so prijavile na tečaj 11 kandidatov. Od tega je en kandidat iz objektivnih razlogov zapustil tečaj. Trije kandidati so iz tozda Gozdarstvo Črmošnjice in trije kandidati iz tozga Gozdarstvo Novo mesto.

Povprečna starost tečajnikov je 23 let, povprečna dosedanja izobrazba pa končanih 7 razredov osnovne šole.

Program del za sečnjo in izdelavo drevja so tečajniki opravili že v septembru in oktobru. Delali so v oddelku 2b GGE Novo mesto — jug v bližini Srebrnič. Sekali so predvsem iglavce, označene za posek kot redčenje in delno kot končni posek. S tehničnega vidika je bilo sečišče zahtevno, saj je bilo treba vsako drevo usmerjeno podirati proti spravljeni poti in stran od pomladka.

Tečaj sta vodila Ivan Turk — inštruktor in pisec tega prispevka ob občasnem strokovnem sodelovanju var. ing. Špiletiča in dipl. inž. Kureta.

Trenutno je skupina tečajnikov na delih in nalogah gozdnega delavca — gojitelja v območju Brezove rebri v toku Gozdarstvo Novo mesto.

Tečaj bo predvidoma končan konec novembra ali v začetku decembra.

Tone Kruh

Šolarji so si z zanimanjem ogledali nakladanje hlodov z dvigalom, kar jim je pokazal voznik Jože Ban. (Foto: J. P.)

(Poročevalec skupščine SRS)

40 let

GOZDNO GOSPODARSTVO
NOVO MESTO

Nagrade in priznanja delavcem za 30-, 20- in 10-letno delo

V počastitev dneva republike je bila na žagi Pogance v četrtek, 27. novembra, slovesna podelitev jubilejnih nagrad za 30, 20 in 10 let delovne dobe pri Gozdnem gospodarstvu Novo mesto. Letos je bilo nekoliko manj jubilarov kot prejšnja leta.

Za 30 let delovne dobe je prejelo jubilejne nagrade in priznanja 13, za 20 let 11 in za 10 let 19 članov kolektiva.

Podelitev jubilejnih nagrad je bila v dvorani na žagi Pogance. Krajši kulturni program sta izvedla Dolenjski oktet in znani kulturni delavec Jože Falkner.

Nagrade, priznanja in značke so prejeli:

TOZD »Gozdarstvo« Novo mesto:

1. Ivan Kastelic	30 let
2. Mijo Lovrinovič	10 let
3. Janez Udovč	10 let

TOZD »Gozdarstvo« Straža:

1. Jure Muhič	30 let
2. Stane Godec	30 let
3. Ludvik Jelonjič	30 let
4. Franc Fifolt	20 let
5. Ivan Fifolt	20 let
6. Branko Bobnar	10 let

TOZD »Gozdarstvo« Podturn:

1. Milena Čibej	30 let
2. Alojz Bobnar	30 let
3. Ivan Fink	30 let
4. Franc Avguštin	30 let
5. Franc Tisovec	20 let
7. Zdenka Frunzič	10 let
7. Niko Goleš, dipl. inž.	10 let

TOZD »Gozdarstvo« Črmošnjice:

1. Anton Tesari	30 let
2. Klara Turk	20 let

TOZD »Gozdarstvo« Črnomelj:

1. Adolf Erjavec	30 let
2. Ivan Rožič	20 let
3. Drago Antunovič	20 let
4. Rado Biličič	20 let
5. Stipo Vuk	10 let
6. Franjo Petrovič	10 let
7. Milka Panjan	10 let
8. Ivica Dandič	10 let
9. Pero Aščič	10 let

TOK »Gozdarstvo« Novo mesto:

1. Alojz Jarc	20 let

TOK »Gozdarstvo« Črnomelj:

1. Branko Petrana	30 let
2. Ivan Veselič	20 let

TOK »Gozdarstvo« Trebnje:

1. Pavla Starič	20 let
2. Ignac Kastelic	10 let
3. Franc Hočevnar	10 let

TOZD Transport in gradnje:

1. Vinko Šprajcar	30 let
2. Sead Mujakič	10 let

TOZD Vrtinarstvo in hortikultura:

1. Poplašen-Pajič Zorica, dipl. inž.	10 let
2. Rudi Petan	10 let
3. Dušan Vidic	10 let
4. Silvester Šeško	10 let

DSSS:

1. Franc Lukšič	30 let
2. Ivan Turk	20 let
3. Irena Ograjšek	10 let
4. Stane Žunič, dipl. inž.	10 let

Višina nagrad:

za 30 let	29.680.—
za 20 let	22.260.—
za 10 let	14.840.—

(Vse fotografije: M. Bajt)

Posvetovanje o redčenjih

V dneh od 22. do 24. oktobra je Jugoslovanski poljoprivredni šumarski centar iz Beograda organiziral jugoslovansko posvetovanje o redčenjih. Iz naše delovne organizacije so se ga udeležili Karel Turk, Branko Štublar in Janez Blažič. Franc Ferlin, ki je pred nedavnim prevzel novo službeno mesto na fakulteti, se jim je pridružil v Novem mestu. Prvi del simpozija se je odvijal v dvorani Skenderija v Sarajevu. Med referenti je bil tudi Franc Ferlin, ki je govoril o individualnih potencialih v večnamenskem gozdu. Zanimivosti in pomen redčenja je dovolj široko in izčrpno predstavilo dvajset referentov.

Obravnavali so pomen redčenja za gozdarstvo, celuložno industrijo in za dolgoročni program gospodarske stabilizacije sploh, veliko je bilo govora o evropskih izkušnjah v redčenjih, o jugoslovanskih izkušnjah ter o izboru tehnologije in mehanizacije z ozirom na tuje izkušnje in domače možnosti. V drugem delu sim-

pozija, ki je potekal v gozdu blizu Kotor Varoša, so organizatorji prikazali različne možnosti spravila v smrekovem drogovnjaku. Demonstracija ni pomenila kakšne bistvene novosti glede mehanizacije in tehnologije, prav tako ni bila prikazana določena gospodarna rešitev spravila, saj je bil objekt prirejen za kombinirano spravilo. Slabo vreme ni spodbujalo zanimanja udeležencev, težko je bilo dobiti podatke o dejanskih normativih. Lahko bi rekli, da je prvi del posvetovanja ponudil več.

Gradivo, ki je dovolj zanimivo in obsežno, je na razpolago v knjižnici DSSS ter pri udeležencih simpozija.

Janez Blažič, dipl. gozd. inž.

40 let

GOZDNO GOSPODARSTVO
NOVO MESTO

Novice iz Podturna

— 25. septembra 1985 je bil v prostorih naše menze sestanek predstavnikov izvajalca del (SCT), investitorja (ZCP) in lastnika (GG) modernizirane ceste iz Podturna do Lukovega doma, ki je bila dan poprej asfaltirana v vsej svoji dolžini (6 km). Cesta ostane še naprej v upravljanju GG Novo mesto. Spada pa med javne turistične in gozdno proizvodne ceste. Glede osnega pritiska je zgrajena kot avtocesta. Sklenjeno je bilo, da se ustanovi komisija za postavitve prometne signalizacije.

— S 1. oktobrom je bil sprejet v delovno razmerje za nedoločen čas Branko Križ iz Dol. Sušice, roj. 1. julija 1964. Doslej je delal pri zasebnem obrtniku. Po opravljenem tečaju bo delal kot sekač — motorist, sedaj pa opravlja razna druga dela.

— 4. oktobra je bil zaradi invazije upokojitve odjavljen Mato Jakovljevič, roj. 6. junija 1943, iz Vitovlja, občina Travniki. Pri nas se je zaposlil maja leta 1972. Dve leti je bil sekač, nato pa je bil zaradi zdravstvenih razlogov premeščen na razna gojitvena in cestarska dela. Zaradi astme je bil veliko v bolniškem staležu. Želimo mu, da bi domače okolje bolj vplivalo na njegovo zdravje.

— 4. oktobra 1985 se je sestala komisija za določitev prometne signalizacije na asfaltni cesti. Za nas, gozdarje, je pomembno določilo, da je treba v času sečnje in spravila postaviti prometno signalizacijo za zavarovanje del na cesti. Te znake mora preskrbeti naš podjetje.

— Sodelavci restavratorskega centra (RC) iz Ljubljane so 17. oktobra na osnovi konservatorskega programa Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto pričeli z restavratorsko obnovitvenimi deli na notranjosti operacijske barake bolnišnice Jelendol. Dela obsegajo odstranitev neoriginalnega beleža, impregnacijo lesa ter obnovo originalnih naprav in medicinskega inventarja.

— V pokoj je odšla Ana Gorše, roj. 4. julija 1917, drevesničarka, najstarejša delavka našega tozda in najbrž tudi GG Novo mesto. Kljub 68 letom starosti je uspešno in marljivo delala v drevesnici in vztrajala do izpolnitve minimalno predpisane upokojitvene delovne dobe 15 let. Želimo ji mnogo trdnega zdravja še naprej. Odjavljena je bila 30. septembra 1985.

— V soboto, 5. oktobra, so delavci skupnih služb GG Celje pri nas izvedli obrambni dan v obliki pohoda. V spremstvu sodelavcev našega tozda so se peš podali iz Podstenic do bolnice Jelendol in končali pohod na Bazi 20. Med potjo smo jim predstavili naš tozd in spomenike NOB.

— V ponedeljek, 7. oktobra, se je uprava našega tozda preselila v nove prostore nad menzo. Seveda je selitev trajala nekaj dni. Najbolj razveseljivo je, da je v kleti iste stavbe dobilo svoje prostore tudi priložnostno skladišče rezervnih delov in HTV sredstev. Tako bo odpadlo tekanje iz pisarne do nekdanjega hleva. Boljše, suhe prostore je dobil tudi naš arhiv, ki ga ni malo.

— Zaradi velike suše v jeseni do 23. oktobra 1985 še nismo pričeli s strojnim izkopom sadik v drevesnici. Delavke so izkopale ročno le nekaj smrekovih sadik, ki bodo takoj posajene na vlažnem terenu okoli najnarskega studenca. Načrt izkopa sadik v jeseni znaša 300.000 smreke.

— 23. oktobra so imeli učenci nižjih razredov šole iz Dol. Toplice naravoslovni dan. Ogledali so si našo drevesnico, kjer pa običajnega vrveža, značilnega za ta čas, ni bilo. Zaradi prevelike suše še nismo pričeli z izkopom sadik.

— 24. oktobra ob 11. uri so prišli učenci višjih razredov iz Dol. Toplice, člani gozdarskega, planskega in jamarskega krožka. Inženir Dular in revirni vodja Miklič sta jih iz žage Rog popeljala na vrh Roga. Na Bjelajčevem sedlu so se učenci lahko prepričali, kakšno škodo nam dela divjad, tokrat z drgnjenjem stebel v nasadu javorja in jesena. Ta nasad smo ob osnovanju uspeli zavarovati

O gozdu in delu v njem je šolarjem osnovne šole XV. divizije Grm govoril inženir Jože Kure. (Foto: J. P.)

Tečajniki, pripravniki za gozdne delavce, so sekali v Srebrničah: Jože Vidmar (tozd Straža), Franc Banič (tozd Novo mesto), Feliks Lekan (tok Novo mesto), Tomaž Gorše in Franc Sabotin (tozd Črmošnjice), Alojz Lekan (tok Novo mesto), Franc Vidmar (tozd Črmošnjice), Anton Žagar (tozd Novo mesto) ter vodja tečaja Tone Kruh, spredaj voznik Rudolf Fink ter traktorist Srečko Zupančič. (Foto: J. P.)

proti objednanju z zaščitno ograjo, ki pa je sedaj dotrajala.

— 4. novembra smo po manjšem dežju končno pričeli z izkopom sadik v drevesnici. Takoj so se oglasili vsi tisti, ki naj bi po razdelilniku dobili pri nas sadike.

— Okoli 50 učencev obeh osmih razredov osnovne šole iz Dolenjskih Toplic je 5. novembra pogozdovalo v Cinku. V odd. 53 so posadili 3000 sadik smreke v dobrih treh urah.

— 8. novembra so se pogozdovale akcije pri nas udeležili učenci obeh sedmih razredov osnovne šole Baza 20. Ob najnarskem studencu v odd. 5, revir Pogorelec, so posadili 3000 smrekovih sadik.

— 13. novembra so si učenci osnovne šole Katja Rupena iz Novega mesta ogledali našo drevesnico v Rožeku (Podturn).

— Istega dne zvečer je imel inženir Slavko Klančičar v malem salonu zdravilišča Dol. Toplice za goste predavanje pod naslovom »Kaj nam pomeni gozd«, Tone Kruh pa je zavrtil film »Človek in gozd«. Predavanje spada med dejavnosti na propagandnem področju, vezane na minuli teden gozdov. Takih predavanj za goste zdravilišča bo v zimskem času še več.

Slavko Klančičar, dipl. inž.

Novice TOZD Gozdarstvo Novomesto

— Žled in sneg konec novembra sta povzročila zastoje v proizvodnji. Tudi v gojenju smo morali prekiniti s pogozdovanjem,

obžetvijo in redčenji. V nekaterih predelih (Radoha, Hmeljnik) je grozila katastrofa žledoloma. K sreči so padavine prenehale in z otoplitvijo so se razmere za delo normalizirale.

— V petek, 6. decembra, je bil v Padežu s praktičnim preizkusom znanja zaključen tečaj za gozdne delavce sekače in gojitelje. Od 10 tečajnikov jih je preizkus uspešno opravilo 9.

— V soboto zjutraj (7. decembra) smo bili po prihodu na delo neprijetno presenečeni. Prostore tozda in toka so ponoči obiskali vlomilci. Poleg vdrtih vrat v obeh nadstropjih je bilo vdrt v skoraj vse pisalne mize, ki so bile zaklenjene in v obe blagajni tozda. Precejšnja škoda je na inventarju, tudi nekaj denarja je zamenjalo lastnika.

RAZPIS

zimskega oddiha v Bohinjski Bistrici za leto 1986

Zimski oddih v letošnji sezoni se prične v Bohinjski Bistrici v soboto, 28. decembra 1985, konča pa v soboto, 29. marca 1986, in sicer po naslednjem redu:

1. od 28. dec. 1985 do 4. jan. 1986
2. od 4. jan. 1986 do 11. jan. 1986
3. od 11. jan. 1986 do 18. jan. 1986
4. od 18. jan. 1986 do 25. jan. 1986
5. od 25. jan. 1986 do 1. feb. 1986
6. od 1. feb. 1986 do 8. feb. 1986
7. od 8. feb. 1986 do 15. feb. 1986
8. od 15. feb. 1986 do 22. feb. 1986
9. od 22. feb. 1986 do 1. mar. 1986
10. od 1. mar. 1986 do 8. mar. 1986
11. od 8. mar. 1986 do 15. mar. 1986
12. od 15. mar. 1986 do 22. mar. 1986
13. od 22. mar. 1986 do 29. mar. 1986

Če bo med šolskimi počitnicami od 25. januarja do 8. februarja 1986 več prijavljenih kot razpoložljivih mest, bomo 7-dnevne roke med počitnicami razdelili v 5-dnevne. Med počitnicami imajo prednost družine s šoloobveznimi otroki.

Cene ležišč in turistična taksa:

Delavci Gozdnega gospodarstva prispevajo za enodnevno uporabo:

- ležišča v garsonjeri 200 din
- skupnega ležišča 150 din
- pomožnega ležišča 150 din

Zunanji gosti prispevajo za enodnevno uporabo ležišča v garsonjeri 600 din, za skupno oziroma pomožno ležišče pa 400 din.

Otroci do 6. leta ne plačajo ničesar, otroci od 6. do 12. leta pa polovične zgoraj navedene cene.

Zaenkrat znaša turistična taksa za odrasle 25 din dnevno, za otroke od 7. do 14. leta starosti 12 din dnevno, za otroke, mlajše od 7 let, turistične takse ni.

Število ležišč:

- 1 garsonjera s tremi in enim pomožnim ležiščem,
- 2 garsonjeri s štirimi ležišči,
- 3 postelje na skupnih ležiščih.

Prosimo vse, ki imajo namen zimski oddih preživeti v Bohinjski Bistrici, da se prijavijo najkasneje do 23. decembra 1985; kasneje pridejo v poštev samo tista ležišča in roki, ki bodo še prosti.

V rokih, za katere razpis ne velja (december, april), bodo letovali tisti, ki si bodo prostor prej zagotovili.

Napotnice za letovanje, ki jih bomo izdali takoj po poteku razpisnega roka, boste prejeli v pisarni vaše TO. Rezervirano sobo lahko zasedete le z vednostjo oskrbnika doma, ki mu ob prihodu izročite napotnico. Oskrbnik, Anica Rozman, je v domu vsak dan od 10. do 12. ure in od 16. do 18. ure.

Rjuhe in prevleke za vzglavnike morate prinesiti s seboj!

Med smučanjem na Gačah je možno uporabljati brunarico za počitek med smučanjem in za pripravo malice. Informacije o možnosti uporabe brunarice in ključ dobite na DSSS pri Gašperišču in Bobnarju.

Za dokončno ureditev brunarice je potrebnih še precej del. Ker se vsa dela opravljajo prostovoljno, prosimo, da se tisti, ki bodo uporabljali brunarico, javijo, da bi jih pri prostovoljnem delu povabili s seboj!

Upravni odbor

Posekali smo »poročno smreko«

25. septembra 1985 smo v revirju Brezova reber v odd. 19 d posekali »poročno smreko«.

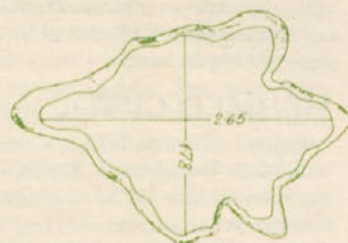
Na JV delu Polženskega hriba je v najlepšem delu revirja Brezova reber kraljevala najdebelejša smreka v tozdu Gozdarstvo Strazha.

To drevo je s svojo mogočnostjo izstopalo med negovanimi drogovanjaki, ki prehajajo že v debeljake. Na robu rastišča gorskega bukovega gozda, kjer se že čuti vpliv gradnove bukovega gozda so odlične razmere za hitro rast, kar smo opazili tudi na brankah »poročne smreke«. Marsikateremu obiskovalcu naših gozdov je zastal korak, ko je prišel v bližino te mogočne smreke. Njena zrast, velikost in življenjska moč so narekovali, da smo jo gozdarji zaščitili in jo hoteli ohraniti tudi za naslednje rodove. Naše želje pa se niso uresničile. Narava jo je skoraj 200 let čuvala in ji prizanašala, naenkrat pa ji je pretrgala življenjsko pot.

Spomladi leta 1984 je v en vrh smreke udarila strela. Ker je bilo drevo zaščiteno, poleg tega pa drugi vrh ni kazal vidnejših znakov poškodbe, smo se odločili, da je ne posekamo. V jeseni istega leta je bil en vrh suh, drugi še zelen.

Letošnja zima pa »poročni smreki« ni prizanesla. Spomladi so z drevesa odpadle še zadnje iglice. Žalostno je bilo videti onemoglega orjaka. Odločili smo se, da smreko posekamo.

Omenjenega dne so ob 7. uri zaropotala motorke delavcev Alojza Pekolja in Branka Bobnarja. Pekolj je kot najstarejši sekač v enoti Brezova reber, po eni uri oblikovanja korenovca, zaseka in končnega poseka podrl to mogočno drevo. Ogromna teža, s katero je drevo padlo na tla, nam je za hip zaustavila dih. Ganjeni, nobenem pa srečni, da se je vse dobro izteklo, smo nemo stali ob velikanki. Čeprav izredno košata, ni ob padcu, ki sta ga izkušena sekača odlično usmerila, v podrasti naredila skoraj nobene škode.

Tloris panja (najdaljši premer 2,65 m)

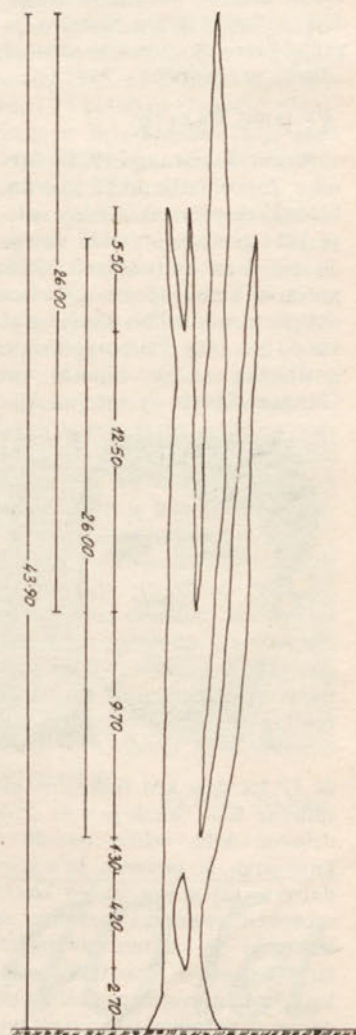
Mnoge bo zanimalo, zakaj se je smreka imenovala »poročna smreka«. Kdaj in kdo je to drevo krstil v »poročno smreko« ni znano. Sklepamo, da je bila za tako ime odločilna oblika debla. Že pri panju tesno stisnjeni smreki sta se pri 2,70 m ločili v dve debli, ki sta se po 4,2 m zopet zrastle skupaj. Ta zrastlina je bila dolga 1,30 m. Nato se je drevo razcepilo v dva glavna vrha. Eden je bil dolg 26 m, drugi pa se je po 9,7 m razcepil v dva vrhova, od katerih je daljši meril 26 m, krajši, ki je meril 18,5 m, pa se je razcepil v še dva vrhova, dolga po 5,5 m. Najdebelejša veja je merila 16 cm (ob deblu) in je bila dolga 8,5 m.

Druge mere smreke:

višina	43,90 m
premer v višini 1,3 m	1,53 m
obseg	4,80 m
Količina uporabnega lesa:	
hlodi	18,13 m ³
celuloza	4,59 m ³
Skupaj	22,72 m ³
bruto lesna masa	26,12 m ³

Za posek in izdelavo smo porabili 5,5 l goriva in približno 3 l olja.

Stane Pirc

Skica »poročne smreke« (visoka 43,90 m)

50-letniki v tozdu Gozdarstvo Črmošnjice

MARICA HUDOROVAC

Delavka na delovnem mestu snažilke, rojena 30. oktobra 1935. Njena prva zaposlitev je bila v kmetijstvu, na takratnem Kmetijskem posestvu v Črnomlju in od leta 1970 pri Gozdnem obratu Črmošnjice kot gozdna delavka v gojenju gozdov, pri pripravi tal,

pogozdovanju, obžetvi ter negi. Opravljala je tudi druga dela in naloge, kot so dela na cesti, pri izmeri gozdov, sratka, kjer je bila potrebna. Svoje delo je opravljala vzorno in vestno, tako da lahko rečemo, da je bila vzor za vse mlajše delavce. Med delavci, kjer dela, in tudi v kraju, kjer živi, je priljubljena, še posebno, ker je odkrita in tovariška.

ALBIN ŠMUK

Rojen 10. februarja 1935 v Ribniku. Zaposlil se je pri 17. letih kot kovaški mojster, vendar se je že leta 1954 predvsem zaradi veselja do strojev zaposlil na Kmetijskem posestvu Črmošnjice kot traktorist pri raznih delih v kmetijstvu, vse do leta 1968. Po reorganizaciji kmetijstva se je zaposlil pri Gozdnem obratu Črmošnjice, kjer

že 17 let dela kot traktorist pri spravi lesa. Šmuk je v 31 letih delovne dobe veliko naredil v kmetijstvu, še posebno pa v gozdarstvu, saj je kot izkušen kovač sposoben odpravljati okvare na traktorju in s tem zmanjšati stroške popravil. Prav tako marsikaj popravi svojim sovaščanom, da jim ni potrebno iskati popravila drugje. Med delavci je cenjen, saj rad vsakomur pomaga, če je potrebno.

JOŽE HRVAT

Gozdni delavec sekač do leta 1973, s priznanim benificirano delovno dobo in nato kot gozdni delavec na vzdrževanju cest vse do danes, s skupno delovno dobo 32 let v našem tozdu. Rodil se je 25. februarja 1935 na Vrtači, stanuje pa v Srednji vasi. Jože je bil gozdni delavec sekač, ko se je delalo še z navadnimi žagami in ko je bilo treba priti na delo peš ter se hraniti s polento ali hladno hrano. Leta 1973 je bil na zdravstvenem pregledu izločen iz sečnje in je ed-

ni gozdni delavec sekač, ki nima priznanega nadomestila OD kot invalid III. kategorije. Svoje delo opravlja vestno in je pri delavcih priljubljen.

JOŽE JAKOFČIČ

Rojen 11. februarja 1935. Prva leta službovanja je bil zaposlen v

kmetijstvu na kmetijskem posestvu v Črmošnjicah, vse do leta 1970, ko se je kot delavec na vzdrževanju cest zaposlil v tozdu Črmošnjice, do danes, ko ima 31 odst. invalid brez leve roke je svoje delo opravljal vestno in pošteno tudi pri miniranju vlak, odkazilu in gojenju. Pozimi je kurjač v delavskem domu in v poslovnih stavbi tozda.

MEHMED ČUSTIČ

Rojen 1. januarja 1935 iz Kozarica blizu Prijedora. V tozdu je zaposlen od leta 1972 kot gozdni delavec sekač, to je 13 let, s skupno delovno dobo 26 let. Vsa ostala leta službovanja je opravljal v raznih krajih pri gozdarstvenih organizacijah v BiH. V

Črmošnjicah je delal kot gozdni delavec sekač do leta 1983, ko je bil na rednem zdravstvenem pregledu izločen iz sečnje. Trenutno zloga prostorninski les na kamionski cesti. Pri vseh delovnih opravilih in nalogah je bil zelo

prizadeven, discipliniran delavec v gozdu in v delavskem domu, kjer stanuje in se dosledno drži navodil hišnega reda.

V imenu vseh delavcev tozda iz Črmošnjic vsem jubilentom izrekamo posebno zahvalo za ves trud in delo, ki so ga opravljali v svojih letih službovanja, še posebno pa zdravja in medsebojnega razumevanja tudi v svojih družinah.

ALOJZ PUHAN

40 let

GOZDNO GOSPODARSTVO
NOVO MESTO

50-letniki v tozdu Gozdarstvo Straža

Ko obračamo zadnji list letošnjega koledarja in delamo takšne in drugačne obračune, se spominjamo med drugim tudi naših sodelavcev — petdesetletnikov, torej tistih, ki bodo ali pa so že letos zakoračili v drugo polovico stoletja svojega življenja.

V našem tozdu so to:

Karel Bukovec, roj. 24. oktobra 1935, doma iz Mraševca, je že kot mlad fant začel delati v gozdarstvu, kot sekač v tozdu Podturn. Sedaj že nekaj let zaradi invalidnosti dela predvsem v gozdnogojitvenih delih.

Vinko Dujić, roj. 8. junija 1935 v Travniku, že vrsto let zloga drva

na kamionski cesti, po potrebi dela tudi v sečnji in razna druga opravila.

Jože Koncilja, roj. 21. julija 1935, iz Srednjega Lipovca je tudi začel delati še zelo mlad v tozdu Podturn, v znani sekaški skupini Koncilja. Od leta 1974 dalje pa zaradi invalidnosti opravlja gojitvena dela in dela pri izgradnji in vzdrževanju gozdnih vlak.

Za njihov osebnih jubilej jim sodelavci tozda Gozdarstvo Straža iskreno čestitamo, z željo, da bi jim služilo predvsem zdravje, ki je gotovo največji porok za dobro počutje, ko se življenje prevesi na jesen.

FRANC ČIBEJ

Naravoslovni dan

24. oktobra smo se odpravili na naravoslovni dan v Srebrniče. Počakali smo pred šolo tovarišico in odšli na malič. Ko smo pojedli, sta nas pred šolo že čakala dva avtobusa. V vsakega sta šla po dva oddelka.

Avtobus je odpeljal. Nismo se peljali dolgo. Ustavili smo se v Srebrničah. Na drugi strani ceste so nas čakali gozdarji. Inž. Pavc, vodja tozda, nam je veliko povedal o GG. Tov. Kure, inženir, nas je odpeljal v gozd in nam povedal nekaj o drevesih, ki rastejo v njem. Napeto smo ga poslušali, saj smo vedeli, da bomo to snov obravnavali pri spoznavanju narave in družbe. Stekli smo do roba ceste. Ravnokar je pripeljal tovornjak. Z nakladačem je nakladal hlode, ki so jih posekali sekači. Eden izmed delavcev je stal pri hlodih in beležil, koliko tovara so naložili na kamion. Pošteno nas je zeblo, a zanimanje je pregnalo hlad. Naložen tovor so prepeljali na

žago, kjer so hlode spremenili v polizdelke. Mi pa smo šli spet v gozd. Pokazali so nam, kako podirajo drevesa. Pokazali so nam čelade, s katerimi so zavarovani pri delu. Čas je tekel, zato smo odšli na žago. Pogostili so nas s sendviči in čajem. Zelo smo se pogreli. Po malič smo se napotili v stavbo, v kateri žagajo hlode. Tovariš nam je povedal, da deske prepeljejo v Novoles, kjer iz njih naredijo pohištvo. Pohiteli smo domov, ker smo bili pozni.

Tega dne smo veliko zvedeli, zato smo tudi pri pouku sodelovali. Za marsikoga je bila to povsem nova stvar.

Zanimiv naravoslovni dan nam je omogočilo GG Novo mesto.

Organiziral ga je tov. Padovan, oče učenke 4. c razreda. Vsem, ki so nam omogočili ta ogled, se prisrčno zahvaljujemo.

TANJA GORENC, 4. a

Napredek gozdarske stroke

Na zadnjem plenumu DIT gozdarstva Slovenije, ki je bil v Krškem, se je k razpravi na poročila oglasil tudi prof. Zdravko Turk. Povedal je, da je najstarejši še živeči predsednik DIT, saj je naši organizaciji predsednikoval v mandatni dobi od 1948—1952. Prav zato vidi, kakšen velik razvoj je napravila naša stroka od tedaj do danes.

Za njim je njegove besede hitro potrdil naš kolega iz Maribora, rekoč nekako takole:

»Ko smo bili še študentje, smo morali znati pri profesorju Turku jugoslovanski standard na pamet. Profesor Turk je ponavadi rekel:

Tako ga morate znati, da če samo pogledate hloed, takoj veste koliko je F, L in žagarske hloedovine. No naša stroka je medtem tako napredovala, da sedaj vemo te odstotke celo, če hloeda sploh ne vidimo.«

Požel je velik aplavz.

Skromno bi dodal, da v podobnem napredku naše znanosti ne zaostajamo tudi Novomeščani. Mi tudi brez merjenja vemo, koliko sekači posekajo in traktoristi spravijo k cesti bukovine ter šoferji naložijo jamskega lesa iglavcev.

SLAVKO KLANČIČAR, dipl. inž.

TOZD Gozdarstvo Novo mesto bogatejši za samodejni voziček »BACO«

Da bi bila zanesljivost spravila lesa z žičnim žerjavom URUS večja, smo jeseni nabavili rezervni avtomatski voziček »Baco« za tozd Gozdarstvo Novo mesto.

Novi voziček »Baco« BK 30-2R, ki je uvožen iz Švice, ima naslednje tehnične lastnosti:

- teža 250 kg,
- največja nosilnost 3000 kg,
- avtomatsko oprijemanje nosilke s časovnim sprožilcem,
- avtomatska zavora,
- običajni kavelj in »čoker« glava za pripenjanje bremena.

Od tehničnih podatkov so zelo pomembni zadnji trije:

— Avtomatsko oprijemanje vozička za nosilko pomeni, da se voziček lahko ustavi kjerkoli na trasi in da se s čeljustmi oprime nosilke potem, ko je po zaustavitvi nekaj časa miroval. Čas, po katerem se oprime nosilke, se nastavi s posebnim časovnim sprožilcem.

— Samodejna zavora služi za oprijemanje vozička za nosilno vrvo, če se utrga vlačilna vrva. Pre-

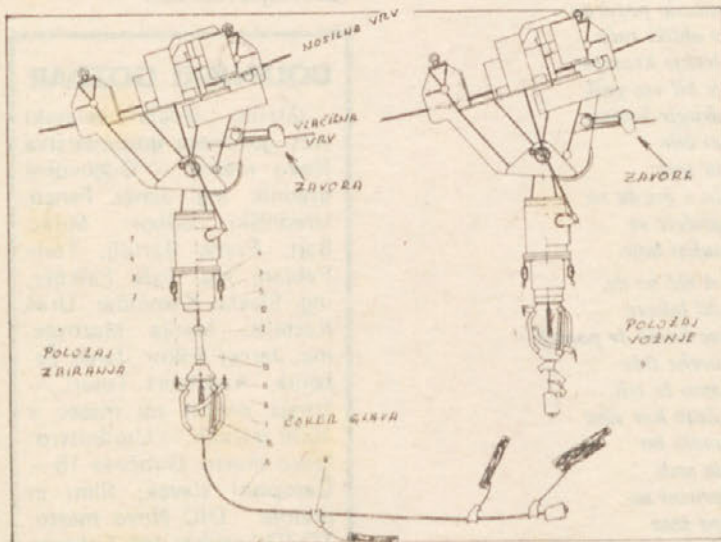
prečuje torej, da bi voziček z bremenom zdrvel navzdol.

— Pri spravilu lesa je možno uporabljati običajni kavelj ali tako imenovano »čoker« glavo. Običajni kavelj je primeren za pobiranje debelih sortimentov, čoker glava pa za pobiranje debelih in drobnih kosov lesa. Služi torej za pobiranje lesa v navezi (glej skico), kar je zlasti primerno za drobne sortimente. Je popolnoma enako kot pri navezovanju in zbiranju lesa z zgibnimi traktorji in traktorji IMT.

Predvidevamo, da bo nabava omenjenega vozička pomagala k večji izkoriščenosti žične spravilne naprave Urus, saj bosta tako na voljo dva vozička (sedanji in novo nabavljeni) in bo ob okvari enega, še vedno lahko delal drugi.

Vrednost omenjenega vozička ni majhna, saj znaša v času uvoza 3.570.000 din. Njegova vrednost pa se je v času nabave, ki je trajala zaradi naših administrativnih mlinov 1 leto, in pa zaradi inflacije povečala kar za okoli 80 odst.

JOŽE KURE, dipl. inž.

Partizanske bolnišnice na južnem pobočju Roga

Na tem območju delam že dolgo, zato me ob gozdarski stroki zanimajo tudi zgodovinski dogodki, še posebno dogodki iz NOB, ki jih ni malo. Tako sem našel v nekdanji partizanski bolnišnici Kremen v revirju Planina, med oddelkoma 14/b in 13, v še obstoječi baraki na prepereli deski naslov, napisan z lesnim ogljem. Vsebina je bila: »To bolnico je gradil Rudi Burgar, Kamniška 5, Maribor«.

Napisal sem mu kartico in že čez nekaj dni sem dobil naslednji odgovor:

»Vaše poizvedovanje o naši nekdanji bolnišnici me je zelo razveselilo, posebno še zato, ker je pravih podatkov o tej bolnišnici zelo malo oz. so nepopolni.

Gre se za Slovensko vojno partizansko bolnišnico Bobovec, ki je bila ustanovljena kmalu po kapitulaciji Italije. Prva postojanka z imenom Bobovec je bila zgrajena na hribu pri cerkvi Srca Jezusovega. To je naprej od Svetlega potoka. Verjetno o njej ni več sledu.

Z razvojem bolnišnice so rasle tudi potrebe po novih postojankah. Tako smo spomladi 1944 zgradili med Komarjo vasjo, Starim Brezjem in Koprivnikom novo postojanko z imenom Barje. Verjetno tudi o tej postojanki ni več sledu. V poletnih mesecih 1944 je narasla potreba po ustanovitvi posebnega rekonvalescentnega oddelka, ki je bil nekaj časa v Nemški vasi, kasneje pa na Miklerjih in nazadnje na Planini. Ekonomat za bolnišnice je bil v Sredgori.

Potreba po bolnišnicah je bila vedno večja, zato smo iskali mesto, ki smo ga našli med Planino in Ponikvami. S krajem je bil soglasen tudi tehnični oddelek pri glavni upravi bolnišnic, ki je bil za to odgovoren. Določeno je bilo ime Kremen, zmogljivost za okoli 80 ranjencev in 30 članov osebja. Prav tako je določil poti za preskrbo z gradbenim materialom in preskrbo z vodo iz nekih rezervuarjev v Ponikvah.

Postojanko Kremen smo začeli graditi oktobra 1944. Najprej smo zgradili barako za začasno bivanje partizanov, ki so bolnišnico gradili, nato je bila zgrajena še sedaj stoječa baraka za potrebe kuhinje in osebja. Šele nato smo začeli graditi barako za bolnike. Ena baraka je imela 30, druga pa 50 postelj. Ogrodje smo zgradili iz lesa, ki je bil na voljo okoli 1 km proti Ponikvam (zaradi konspiracije), za kar je bilo treba izdelati in izhoditi poti, kot da je les odpeljan. Za obojne deske pri barakah za ranjence in za pograde pa smo

pripeljali oblan les in ladijski pod iz Starih žag.

Za ponazoritev naj navedem, s kakšnimi napori smo ta les spravili do bolnišnice. Za 0,5 m³ desk smo potrebovali en dan, da smo prišli do Bele krajine in uredili mobilizacijo vozov in živine, drugi dan je bil namenjen za pot do Starih žag (zasekane poti) in za nakladanje, tretji dan so pripeljali les na določen kraj, četrti dan pa so peljali vprego v Belo krajino. Tako pripeljan les je bilo treba zaradi konspiracije še prenesti na hrbitih pol ure daleč. S kakšnimi težavami smo se srečevali glede drugega materiala? Predolgo bi bilo opisovanje.

Bolnišnica je bila nared konec februarja 1945. Obsegala je dve lepi baraki, opremljeni z operacijsko sobo in posamičnimi pogradi in vso za takrat dosegljivo opremo, barako za upravo in barako za kuhinjo in osebje, ki stoji še sedaj. Kasneje smo zgradili v neki jami okrog 500 m proti zahodu še bunker za hrano in okrog 1000 m proti zahodu še konspirativni bunker za ranjence ob eventualnih hajkah.

Ta ogromen trud pa je bil izkoriščen le enkrat, in to v marcu ali aprilu 1945, ko je bilo v tej bolnišnici 37 bolnikov iz civilne bolnišnice v Beli krajini. Težje partizanske ranjence so takrat že bolj redno pošiljali v Italijo.

Iz vsebine sem izvedel veliko novega, kar do sedaj še nisem slišal. Poznana so nam vsa ta področja, ob vsem tem pa občudujem, kako dobro so morali partizanski graditelji poznati teren, da so določili mesto za postavitev bolnišnic ali pa drugih zgradb. Iskali so zelo skrite predele v gozdu, ob vsem tem pa predvideli vodne vire in še kako potrebno sonce. Zato je bila večina bolnišnic na jugozahodnih pobočjih.

Veliko teh mest, kjer so bile bolnišnice ali pa drugi važnejši zgodovinski dogodki, je obeležnih, nekaj pa jih bo še potrebno, ker nam le-ti služijo kot krajevna imena »Pri Bolnici«. Pri spomeniku in podobno. Zanje skrbijo borci in Gozdno gospodarstvo Novo mesto.

FRANC JANEŽ

40 let

GOZDNO GOSPODARSTVO
NOVO MESTO

Letošnja jesen delavcem tozda Gozdarstvo Novo mesto ni bila naklonjena, saj je od vseh dosedanjih usoda najbolj kruto poslegla med naše vrste in nam v dobrem mesecu iztrgala tri člane skupnosti, gozdne delavce-sekače, kar se do sedaj v naši delovni organizaciji še ni zgodilo. Naše vrste so zastopali Marjan Kump, Jože Tisov in Janez Juršič, in njim v slovo so namenjene te vrstice.

(Nagovori ob grobu).

Marjan Kump

V četrtek, pred usodnim 6. oktobrom, sva se srečala na sečišču v Padežu, kamor si prišel z Ruperč vrha. Skupaj z delavci iz Radohe smo se pogovarjali o sečnji, normah, pogornih žagah, in nihče od nas ni slutil, da se zadnjič pogovarjamo.

Vest, da ti je kruta usoda tako nenadoma in nepričakovano pretrgala življenjsko nit, nas je, tvoje sodelavce, globoko pretresla. Nikakor nismo mogli dojeti, da se je to res zgodilo. Vendar je bila vest resnična, tvoja življenjska pot zaključena. Zapustil si nas v najlepših moških letih, sredi plodnega dela, poln življenjskih ciljev in načrtov.

Marjan se je rodil 27. februarja 1944 na Uršnih selih v številni kmečki družini. Mladosti ni imel rožnate, saj so bila povojna leta težka za življenje. Dohodek na kmetiji je bil majhen, otrok veliko, in zato je Marjana Zamido vzel k sebi stric Gregor Kump in od njega je tudi sprejel priimek. Marjan si je na novem domu kasneje ustvaril družino in je oče treh otrok v starosti od 8 do 18 let. Bil je dober gospodar in skrben oče ter ga prav gotovo doma težko pogrešajo, posebno mlajša hčerka in najmlajši sin.

Marjan je bil član naše delovne skupnosti 16 let, ves ta čas zaposlen kot gozdni delavec-sekač. Bil je vesten delavec, mojster svoje stroke in stalen član naše sekaške ekipe, kjer je na tekmovanjih dosegal lepe uspehe. Svoj poklic je ljubil in mu bil predan z dušo in srcem. Bil je discipliniran, skromen in delaven. Med delavci je bil priljubljen in zato pogosto član naših samoupravnih organov. Svoje poslanstvo delavca je častno izpolnil.

Usoda mu ni bila naklonjena. Zašel je v življenjsko stisko in si izbral rešitev, ki je najbolj prizadela njegove najbližje, ki ga tudi najbolj pogrešajo. Njim izrekam globoko sožalje. Marjanu pa želim mirno spanje v podnožju radoških gozdov.

Jože Tisov

Vedeli smo, da nisi najboljšega zdravja, vendar nismo slutili, da je tvoje zdravstveno stanje tako šibko. Ko smo zvedeli za bolezen, smo upali, da boš ozdravil. Vendar je bila bolezen huda, tvoja

življenjska moč prešibka, in zgodilo se je najhujše.

Resnica, da je tvoja življenjska pot končana, nas je presunila; prišla je nepričakovano, ravno v času, ko so nekateri znaki kazali, da boš ozdravel. Vendar se to ni zgodilo, kruta usoda te je za vedno iztrgala tvoji družini in naši skupnosti. Zapuščaš nas v zrelih moških letih, poln načrtov za prihodnost.

Jože se je rodil v številni kmečki družini v Pristavi pod Radoho 30. marca 1933. Kot kmečkemu sinu mu ni bilo postlano z rožami, saj je že od svoje rane mladosti moral opravljati vsa težka kmečka dela.

Rojen v vzhodju gozdov je že zgodaj vzljubil naravo, posebno nagnjenje pa je čutil do gozda. Zato ni naključje, da je postal gozdni delavec in temu poklicu ostal zvest vse do svoje smrti. Član naše delovne skupnosti je bil 15 let in ves čas je delal v gozdu, najprej v sečnji, nato pa je bil zaradi invalidnosti premeščen na gojitvena dela. S svojim poklicem je bil zadovoljen. Bil je skromen in pošten delavec, vedno pripravljen vsakomur pomagati. Zaradi teh svojih vrlin je bil med sodelavci v revirju Radoha še posebej priljubljen.

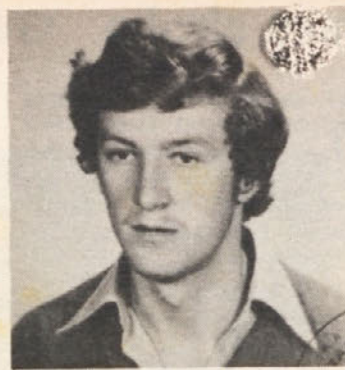
Jože! Tvoje delo je živo in bo živelo med nami, spomin na tebe bo v naših srcih živel naprej. Vsi, ki smo te poznali in s teboj delali, pa občutimo kruto resnico, da smrt najbolj prizadene tiste, ki ostanejo. Tvojim najbližjim izrekam globoko sožalje, tebi pa želim miren počitek.

Janez Juršič

Ko sva se pred dobrim mesecem na sečišču na Gorjancih videla in se dlje časa pogovarjala o službenih in tudi zasebnih zadevah, mi niti na misel ni prišlo, da bi bil to lahko najin zadnji razgovor. In vendar je bil zadnji, prijeten, odkrit in danes boleč.

Vest, žalostna in kruta, nas je 13. novembra presenetila in globoko pretresla. Prišla je tako nenadoma, da nismo mogli dojeti, da je resnična. V nas je še tlela iskra upanja, da se morda le ni zgodilo najhujše. Vendar je bila resnična. Kruta usoda, ki je botrovala tvoji nesreči, te je za vedno iztrgala tvoji družini in sodelavcem.

Janez se je rodil 24. novembra 1959 v kmečki družini v Dolžu kot najstarejši otrok 9-članske družine. Številna družina se je komaj preživljala na skopi podgorski zemlji. Janez kot najstarejši je takoj zatem, ko je zapustil šolske klopi, začel opravljati težka dela doma in drugod ter tako pomagal staršem preživljati družino. Rojen pod vzhodjem gorjanskih gozdov je že v rani mladosti vzljubil naravo in posebno nagnjenje čutil do gozdarskega poklica. Zato ni naključje, da je postal gozdni delavec, najprej v tujini in nato pri

GG Novo mesto. Pri naši TO je opravljal delo gozdnega delavca-sekača. Čeprav je bil pri nas zaposlen kratek čas, je že v tem času pokazal vse vrline dobrega gozdnega delavca in bil član naše sekaške ekipe, kjer je, čeprav še ne dovolj izkušen, dosegel zelo lepe uspehe. S svojim poklicem je bil

Šolarji med gozdnimi delavci

Med uspela dejanja v tednu gozdov štejemo tudi obisk štirih četrtih razredov grmske osnovne šole XV. divizije na delovišču gozdnih delavcev v srebrniškem gozdu. Pobudo za tako seznanjanje z gozdom in delom v njem je dal Ivan Padovan, o gozdu in o delu v njem pa so šolarjem govorili inženirja Jože Kure in Vlado Pavec ter vodja tečaja za gozdne

nadvse zadovoljen, skromen, preudaren in pošten. Zaradi teh vrlin je bil med nami še posebej priljubljen. Priljubljen je bil tudi med vaščani, saj je vsakomur rad pomagal, kolikor je bilo v njegovi moči.

Dragi Janez! Usoda ti ni bila naklonjena, nesreča se je tako tragično končala, da nas zapuščaja v najlepših fantovskih letih, star nepolnih 26 let. Tvoji bogati načrti in življenjski cilji ne bodo nikoli uresničeni in za vedno so pokopani s teboj v mnogo preranem grobu.

Tvojim najbližjim izrekam globoko sožalje, tebi pa želim, da bi ti bila lahka naša slovenska zemlja in gozdovi Gorjancev naj ti šumijo v večni spomin.

VLADO PAVEC, dipl. ing.

Letna inventura

To leto
ljubi bog
ni bil preveč
odprtih rok.
Ni kar tako
v tri dni
delil darove
ne svoje blagoslove.
Ko zima
je odšla od nas,
pritisnil spet
je mraz usodni.
Pobral je cvet
in ves les rodni.
Takrat, ko je
pa najbolj vroče
bilo, ni prav
nobene moče,
le tu in tam
morda pozdrav
v obliki toče.
Nekje krompir
je bil ves gnil,
drugje koruze
ni bilo
in soje.
In v gozdu so
pričele se
sušiti hoje.

A nič ne de,
od lakote
ne bomo še pomrli,
orehe trše
smo že trli.
Zato ker vina
malo bo
in sodi
prazni so,
pa smo
Dolenjci vrli
se celo leto — žrli.

Slavko Klančičar, dipl. inž.

delavce Tone Kruh. Pod vodstvom Toneta Kruha je ta dan sekalo v Srebrničah 8 mladih delavcev pripravnikov, ki so pokazali, kako poteka sečnja v gozdu. Opremljeni z dobrim orodjem za delo v gozdu, primerne oblečeni in s predpisanimi zaščitnimi sredstvi ob dobro pripravljenem delovišču, kar je bilo ob tako številnem obisku še posebno pomembno, so delavci zbudili pri šolarjih veliko zanimanje. S sečišča do ceste v Srebrničah je s traktorjem vlačil les traktorist Srečko Zupančič, ob cesti pa jim je voznik Jože Ban pokazal še nakladanje lesa s hidravličnim dvigalom. Iz Srebrnič so se učenci odpeljali na žago v Pogance in tako pridobili lepo zaokroženo podobno o pridobivanju in predelavi lesa, vsekakor pa popolnejšo, kot jo more v tako kratkem času dati knjiga ali razlaga v razredu. Z uspehom tega obiska smo gozdarji lahko zadovoljni, saj smo pri najmlajših uspeli zbuditi zanimanje za naravo, za gozd ter za delo gozdarjev. Po živahnosti, veselju in zanimanju učencev pa sodimo, da so bili zadovoljni tudi oni.

DOLENJSKI GOZDAR

Glasililo izdaja delavski svet gozdnega gospodarstva Novo mesto — Odgovorni urednik ing. Janez Pencar, Uredniški odbor: Mirko Bajt, Franc Bartolj, Tone Fabjan, ing. Jože Falkner, ing. Slavko Klančičar, Uroš Kastelic, Matija Mazovec, ing. Jernej Piškur, Janez Šebenik, Angelbert Tesari. — Izhaja enkrat na mesec v 1000 izvodih. — Uredništvo: Novo mesto, Gubčeva 15 — Časopisni stavek, filmi in prelom DIC Novo mesto, TOZD Grafika; tisk Tiskarna Novo mesto.